

1.

Накараха го да чака. С обяснението, че Колман се хранел и ако го повикат, щели да имат проблем, защото след разговора щяло да се наложи да продължи с втората смяна, сред която можел да има неизвестни на надзирателите врагове. Някой можел да го нападне и надзирателите да не го усетят навреме. Кое не било желателно, затова казаха на Бош да потърпи четирийсет минути, докато Колман спокойно си дояде шницела със зелен фасул на дъсчена маса в двор Д – в безопасност сред своите. Всички от Ролинг Сикстис в Сан Куентин ядели еднаква храна в едни и същи смени.

Бош използва това време, за да провери реквизита си и да преговори ролята си. Щеше да е съвсем сам. Без да му помага партньор. Сам-самичък. В резултат от орязването на бюджета за командировки на Управлението всички посещения в затвори се правеха поединично.

Беше взел първия възможен сутрешен самолет, без да помисли по кое време ще пристигне. Като цяло обаче забавянето нямаше значение. Обратният полет щеше да е чак в 18.00 и разговорът с Руфъс Колман сигурно нямаше да отнеме много време. Той или щеше да приеме предложението, или да го отхвърли. Така или иначе Бош нямаше да остане дълго при него.

Стаята за разпити представляваше стоманена кабина с вградена маса, която разделяше помещението на две. Детективът седеше от едната страна, точно пред вратата. Отсреща имаше също толкова голямо пространство и също такава врата. Щяха да въведат Колман през нея.

Бош работеше по убийство с двайсетгодишна давност – на фоторепортерката Анеке Йесперсен, застреляна по време на безредиците през 1992-ра. Навремето беше отделил на случая и местопрестъплението по-малко от час, понеже го бяха пратили да разследва други убийства в онази безумна нощ на вилнеещо насилие, през която с Едгар бяха търчали от труп на труп.

След като положението се успокои, Управлението създаде Спецчаст за разследване на престъпления, извършени по време на безредиците, която пое убийството на Йесперсен. Извършителите така и не бяха разкрити и след десет години следствените материали и малкото събрани вещественни доказателства тихичко бяха опаковани в кашони и пратени в архива. Чак в навечерието на двайсетата годишнина от безредиците постоянно мислещият за реакциите на медиите началник на полицията нареди отдел „Неприключени следствия“ да преразгледа всички неразкрити убийства от онова време. Искаше да е подготвен, когато медиите започнат да му задават въпроси във връзка с посветените си на годишнината репортажи. През 92-ра Управлението може и да се беше оказало неподготвено, ала през 2012-а това нямаше да се повтори. Началникът искаше да може да заяви, че активно продължават да разследват всички неразкрити навремето убийства.

Бош поиска да му възложат случая с Анеке Йесперсен и след двайсет години повторно се зае с него. Не без опасения. Знаеше, че повечето престъпления се

разкриват през първите четирийсет и осем часа и след това вероятността за успешно разследване рязко спада. По това убийство бяха работили по-малко от един от тези четирийсет и осем часа. Не му бяха обърнали нужното внимание заради обстоятелствата и Хари и досега изпитваше угризения, сякаш е зарязал фоторепортерката. Никой детектив не обича да оставя неразкрито убийство, но в случая Бош нямаше никакъв шанс. Бяха му взели разследването. Спокойно можеше да прехвърли вината върху поелите го впоследствие следователи, ала той се смяташе за един от виновниците. Следствието беше започнало с неговото отиване на местопрестъплението. Струваше му се, че след като е прекарал там съвсем малко време, не може да не е пропуснал нещо.

И сега, след двайсет години, му се удаваше втора възможност. Само че доста ограничена. Бош смяташе, че всеки случай има черна кутия. Веществено доказателство, човек, сбор от факти, които помагат да се обясни какво и защо се е случило. Ала в случая с Анеке Йесперсен нямаше черна кутия. Само два мухлясали кашона, извадени от архива, които не му даваха почти никакви насоки и надежди. Вътре бяха дрехите и бронезилетката на жертвата, паспортът ѝ и други лични вещи, както и раницата и фотографското ѝ оборудване, взети от хотелската ѝ стая. Там бяха и единствената гилза от деветмилиметров патрон, открита на местопрестъплението, и тънката папка със следствени материали, събрани от Спецчастта за разследване на престъпления, извършени по време на безредиците. Така нареченият „дневник на убийството“.

Общо взето папката свидетелстваше за липса на следствени действия от страна на СРПИВБ. Съществувала в продължение на една година, спецчастта имаше стотици дела, сред които и десетки за убийство. Натоварването ѝ почти се равняваше на това на детективите като Бош по време на самите безредици.

СРПИВБ постави в Южен Лос Анджелис билбордове с телефонна линия и обещание за награда срещу информация за свързани с безредиците престъпления, която да доведе до арест и присъда. На билбордовете имаше снимки на различни заподозрени, местопрестъпления и жертви. На три от тях имаше снимки на Анеке Йесперсен с молба за информация относно нейното придвижване в града и убийството ѝ.

Групата работеше главно по сведенията, които постъпваха в резултат от билбордовете и другите инициативи за връзки с обществеността, и разследваше само случаи, за които има сигурни данни. За Йесперсен обаче нямаше съществена информация и от следствието не излезе нищо. Задънена улица. Дори единственото веществено доказателство от местопрестъплението, гилзата, не струваше пукната пара без оръжие, с което да я свържат.

Когато проучи архивните материали, Бош установи, че най-ценните сведения, събрани по време на първото следствие, се отнасят до самата жертва. Трийсет и две годишната Йесперсен се оказваше датчанка, а не немкиня, както в продължение на двайсет години бе смятал той. Работела в копенхагенския вестник „Берлингске Тидене“ като фоторепортерка, в най-точния смисъл на думата. Пишела репортажи и сама заснемала илюстративния материал. Била военна кореспондентка и отразявала световните схватки със словото и фотообектива си.

Пристигнала в Лос Анджелис на сутринта след избухването на безредиците. И на другата сутрин вече била мъртва. През следващите седмици в „Лос Анджелис Таймс“ бяха публикувани кратки биографии на всички убити по време на хаоса. В материала за Йесперсен бяха цитирани нейният редактор и брат ѝ в Копенхаген и журналистката се представяше като любителка на риска, която винаги доброволно приемала задачи в най-опасните точки по света. През последните четири години преди смъртта си отразявала конфликтите в Ирак, Кувейт, Ливан, Сенегал и Салвадор.

Безредиците в Лос Анджелис едва ли можеха да се сравняват с война или с другите въоръжени сблъсъци, които тя беше отразявала, но според „Таймс“ Йесперсен случайно била в Съединени щати на почивка, когато Градът на ангелите изпаднал в хаос. Журналистката веднага се обадила в редакцията на Бе Те, както най-често наричали копенхагенския вестник, и оставила съобщение на редактора си, че заминава от Сан Франциско за Лос Анджелис. Само че я убили преди да успее да прати каквито и да било снимки или репортажи. Редакторът не бил разговарял с нея, след като получил съобщението.

След разформироването на СРПИВБ бяха прехвърлили неприключеното следствие на отдел „Убийства“ в участъка на Седемдесет и седма улица, на чиято територия беше извършено убийството. Бяха го възложили на други детективи, които също си имали неприключени следствия, и делото било вдигнато на трупчета. Новите записи в следствените материали бяха малко, през големи промеждутъци, и отразяваха главно проявите на външен интерес към случая. Не можеше да се каже, че ЛАПУ е разследвало убийството с особено усърдие, но роднините и представителите на световната журналистическа общност, които бяха познавали Йесперсен, не се бяха отказвали от надеждата. Следствените материали отразяваха честите им запитвания за делото – чак до момента, в който бяха пратили папката и веществените доказателства в архива. След това онези, които се бяха интересували за Анеке Йесперсен, най-вероятно просто бяха игнорирани, както и следствието, за което бяха питали.

Колкото и да бе странно, личните вещи на жертвата така и не бяха върнати на близките ѝ. В архивните кашони се пазеха раницата и други неща, предадени на полицията няколко дни след убийството, когато управителят на „Тревълдж“ на Санта Моника Булевард открил името на един от гостите на мотела в списък на жертвите, публикуван в „Таймс“. Дотогава смятали, че Анеке Йесперсен просто се е измъкнала, без да плати, и прибрали останените в стаята ѝ вещи в склада. Щом установил, че тя няма да се върне, защото е мъртва, управителят предал раницата на СРПИВБ, която се помещавала във временни офиси в Централния участък.

Раницата се съхраняваше в един от кашоните, които бяха дали на Бош в архива. Вътре имаше два чифта дънки, четири бели памучни ризи, бельо и чорапи. Йесперсен очевидно беше пътувала с малко багаж – като типичен военен кореспондент, макар и на почивка. Може би защото веднага след ваканцията в Съединените щати трябвало да се отправи на поредната си задача. Нейният редактор обяснил на „Таймс“, че оттам вестникът я пращал направо в бивша Югославия, където само преди няколко седмици избухнала война. Медиите

съобщавали за масови изнасилвания и етнически чистки и в понеделника след лосанджелиските безредици Йесперсен заминавала за самия епицентър на войната. Навярно възнамерявала да се отбие за кратко в Лос Анджелис, за да снима събитията просто като замявка за онова, което я очаквало в Босна.

В джобовете на раницата бяха датският паспорт на репортерката и няколко ролки неизползван трийсет и пет милиметров филм.

В паспорта имаше входен печат от международното летище „Джон Ф. Кенеди“ в Ню Йорк с дата шест дни преди смъртта ѝ. Според следствените материали и вестникарските репортажи Йесперсен пътувала сама и била стигнала до Сан Франциско, когато в Лос Анджелис произнесли присъдите и започнало насилието.

Никъде в делото и публикациите не се споменаваше къде е била журналистката през петте дни преди безредиците. Очевидно бяха решили, че това няма отношение към разследването на убийството ѝ.

Изглеждаше ясно, че взривът на насилие в Лос Анджелис я е заинтригувал силно и тя незабавно е променила маршрута си, вероятно шофирайки през нощта кола, взета под наем на международното летище в Сан Франциско. В четвъртък сутринта, 30 април, Йесперсен представила паспорта и датската си репортерска карта в службата за връзка с медиите на ЛАПУ, където ѝ издали журналистически пропуск.

Бош беше прекарал по-голямата част от 1969-а и 1970-а във Виетнам. В базите и по време на операции бе виждал много журналисти и фоторепортери. Всички те излъчваха странно безстрашие. Не безстрашието на боеца, а почти наивно убеждение в собственото си оцеляване. Сякаш смятаха, че фотоапаратите и журналистическите им пропуска са щитове, които ще ги спасят независимо от обстоятелствата.

Особено добре познаваше един фоторепортер, Ханк Зин, който работеше в Асошиейтед Прес. Веднъж Ханк дори се вмъкна заедно с него в тунел в Ку Чи. Зин беше от хората, които никога не пропускат възможност да влязат на вражеска територия и да видят „истинското нещо“, както се изразяваше той. Загина в началото на 1970-а – свалиха хеликоптера, с който пътуваше за фронта. От останките извадиха невредим един от фотоапаратите му и някой в базата прояви филма. Оказа се, че Зин е снимал през цялото време, докато вертолетът се е възпламенявал и падал. Никога нямаше да узнаят дали храбро е документирал собствената си смърт, или си е мислил, че когато се прибере в базата, ще може да прати в редакцията страхотни снимки. Но понеже познаваше репортера, Бош смяташе, че той се е мислил за неуязвим и е вярвал, че разбиването на хеликоптера няма да е краят.

Сега, когато се бе захванал с разследването на убийството след толкова години, Хари се чудеше дали Анеке Йесперсен е била като Зин. Убедена в собствената си неуязвимост, сигурна, че фотоапаратът и журналистическият пропуск ще я преведат през огъня. Нямаше съмнение, че сама се е изложила на опасност. Питаше се каква е била последната ѝ мисъл, когато убиецът е насочил пистолета към окото ѝ. Дали е била като Зин? Дали го е снимала?

Според списъка, пратен от нейния копенхагенски редактор и приложен към следствените материали на СРПИВБ, Йесперсен носела два фотоапарата „Никон 4“ и различни фотообективи. Естествено, техниката липсваше. Каквито и улики да бяха крили апаратите ѝ, тях отдавна вече ги нямаше.

Детективите от СРПИВБ бяха проявили филмите, открити в джобовете на елека ѝ. Дневникът на убийството съдържаше някои от тези черно-бели фотографии във формат дваисет на дваисет и пет сантиметра, наред с четири контактни копия, представящи в миниатюрен размер всичките деветдесет и шест кадъра, но тук нямаше никакви доказателства или улики. Това бяха просто снимки на Калифорнийската национална гвардия, строена на стадиона „Колисиъм“ след мобилизирането ѝ за овладяване на безредиците в Лос Анджелис. На други се виждаха гвардейци, охраняващи блокади на кръстовища в зоната на безредиците. Нямаше насилие, пожари и плячкосване, макар че няколко фотографии представяха гвардейци на пост пред плячкосани или опожарени магазини. Снимките явно бяха направени в деня на пристигането ѝ, след като е получила журналистическия си пропуск в ЛАПУ.

Освен като исторически свидетелства за безредиците, те бяха сметнати за безполезни за разследването на убийството през 1992-ра и дваисет години по-късно Бош не можеше да не се съгласи с това мнение.

В папката на СРПИВБ имаше и доклад с дата 11 май 1992 г., описващ откриването на колата, която Йесперсен взела под наем от офиса на „Авис“ на летището в Сан Франциско. Била изоставена на Креншоу Булевард, на седем преки от уличката, в която лежал трупът. За десетте дни, през които бил оставен там, автомобилът бил разбит и ограбен. Докладът заключаваше, че нито колата, нито нейното съдържание представляват следствен интерес.

В крайна сметка единственото вещественно доказателство, открито от Бош през първия час от разследването, си оставаше най-голямата надежда за разкриване на убийството. Гилзата. През последните дваисет години следствените методи се бяха развивали със светлинна скорост. Неща, за които навремето дори и не бяха мечтали, сега бяха ежедневие. Приложението на новите технологии водеше до преразглеждане на стари неприключени следствия навсякъде по света. Полицейските управления във всички големи градове създаваха специални отдели, на които възлагаха старите случаи. Понякога новите разследвания бяха фасулска работа: съвпаденията на ДНК, пръстови отпечатьци и балистика водеха до шумни съдебни процеси срещу престъпници, отдавна убедени, че извършеното убийство им се е разминало безнаказано.

Понякога обаче се оказваше по-сложно.

Едно от първите неща, които Бош направи след възобновяването на следствено дело № 9212–00346, беше да занесе гилзата в отдела за балистични анализи. Поради натоварването на криминалистите и ниския приоритет на старите дела в отдел „Неприключени следствия“, получи отговор чак след три месеца. Резултатът не бе панацея, нямаше да реши веднага случая, но му даваше насока. След дваисет години на невъздадена справедливост за Анеке Йесперсен това изобщо не беше лошо.

Черната кутия**Откъс от книгата****Майкъл Конъли**

Докладът на експертите по балистика даде на Бош името Руфъс Колман, четирийсет и една годишен закоравял гангстер от Ролинг Сикстис, клон на бандата Крипс. В момента излежаваше присъда за убийство в калифорнийския щатски затвор в Сан Куентин.